

De minister van Volkshuisvesting
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Mevrouw dr. J.M. Cramer
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

7 oktober 2008
CGM/081007-04
Onderzoeksrapport 'analyse Mediaberichten'

Geachte mevrouw Cramer,

Bijgaand doe ik u toekomen het onderzoeksrapport "Analyse mediaberichten over biotechnologie 2005-2007" (CGM2008-4) van H. de Vriend (LisConsult), R. Nijskens, Y. Heldens, C. Pan en W. Vos. Dit onderzoeksrapport is in opdracht van de COGEM opgesteld en is een vervolg op het vorig jaar uitgevoerde pilot-onderzoek "Posities van Wereldblokken inzake Biotechnologie" (COGEM onderzoeksrapport CGM 2007-04).

Vanuit de signaleringsfunctie van de COGEM is op basis van al langer plaatsvindende verzameling van berichten in de media over biotechnologie een onderzoeksinstrument ontwikkeld waarmee het mogelijk is om de mondiale en Europese maatschappelijke ontwikkelingen rond biotechnologie in kaart te brengen. De achterliggende gedachte is dat de berichtgeving in de media een beeld geeft van de maatschappelijke discussie over biotechnologie. Bovendien is de aandacht die de media aan een onderwerp geeft een eigenstandige factor geworden voor het beleid.

In de vorig jaar uitgevoerde pilotstudie is een methode ontwikkeld die mediaberichten over biotechnologie beoordeelt op de daarin weergegeven hoofdactie en in wiens belang deze actie uitwerkt. Vervolgens wordt op basis van het geïdentificeerde belang het artikel op twee dimensies gescoord: een maatschappij-dimensie (dient het belang private doelen of collectieve) en een technologie-dimensie (is de technologie bepalend of dienend). Door deze scores tevens te sorteren op land, wereldblok en het type biotechnologie (medisch, agrarisch of industrieel), kan een beeld worden verkregen van de verschillende posities. Daarnaast kan op datum worden gesorteerd, zodat ook de ontwikkelingen in de tijd kunnen worden gevolgd en trends kunnen worden gesignaleerd.

Dit rapport heeft betrekking op een analyse van mediaberichten uit de periode van juli 2005 tot en met juni 2007. Over het eerste jaar is aan 856 artikelen een score toegekend, over het tweede jaar aan 1978. Daarbij had 38% betrekking op artikelen uit Noord-Amerika, 30% uit Europa, 16% uit Azië, 7% uit Oceanië, 3,8% uit Afrika en 3,4 % uit Latijns Amerika. Van het aantal gescoorde artikelen had verder het merendeel betrekking op agrarische biotechnologie, gevolgd door de medische biotechnologie. Over de industriële biotechnologie wordt in de media wereldwijd nauwelijks bericht,

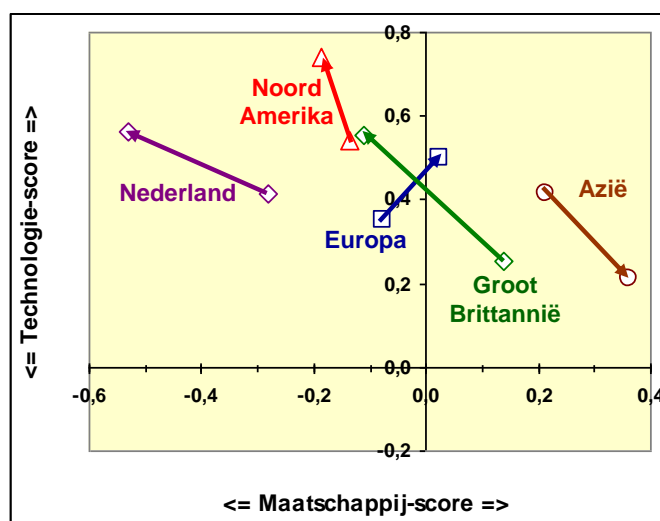
vermoedelijk omdat deze vorm van biotechnologie weinig controversieel is. In de VS is er een wat ander beeld omdat daar de medische biotechnologie, waarschijnlijk in verband met de discussie over stamcelonderzoek, meer media aandacht krijgt dan de agrarische biotechnologie.

De belangrijkste inhoudelijke bevindingen moeten nog met enige terughoudendheid worden beoordeeld omdat er slechts over twee jaar gegevens beschikbaar zijn. Anderzijds beginnen zich richtingen af te tekenen die van belang kunnen zijn voor het beleid. De betekenis voor het beleid kan bestaan uit het zich bewust worden van toenemende of afnemende spanningen tussen landen en wereldblokken en de fundamentele verschillen in media berichtgeving over witte, rode en groene biotechnologie.

Onder het hiervoor genoemde voorbehoud kunnen de volgende ontwikkelingen worden gesignaleerd.

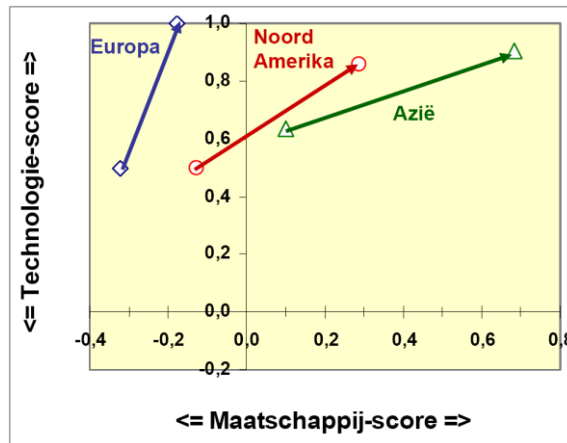
Europa scoort weliswaar iets hoger op de maatschappij-as dan Noord Amerika maar beide blokken scoren lager dan Azië en met name Afrika. Het meest technologie gedreven zijn Noord-Amerika en Azië. Binnen Europa zijn er grote verschillen. Denemarken, België, Nederland en Duitsland kenmerken zich het meest door de combinatie van private en technologie gedreven activiteiten en Italië het minst. In Azië valt de positie van China op door de hoge mate van aanwezigheid van activiteiten met een combinatie van collectieve en technologie gedreven belangen.

Wanneer op basis van maandgemiddelde waarden een trendanalyse wordt gemaakt blijken in Noord Amerika technologiegedrevenheid en private belangen iets dominanter te worden. In Azië is de trend juist omgekeerd. In Europa als geheel neemt ook de technologie gedrevenheid iets toe maar het private belang iets af. Dit laatste is echter juist niet het geval in Groot Brittannië en in Nederland, die op dit punt dus tegen de EU brede stroom in bewegen. Daarbij is de uitgangspositie van Nederland veel meer gekleurd door private belangen dan in Groot Brittannië, zoals onderstaande figuur illustreert.

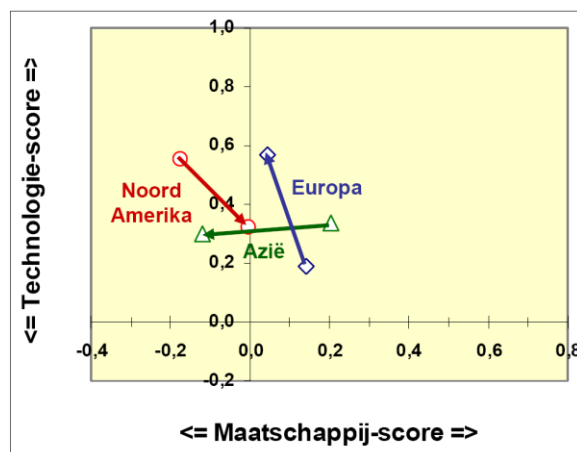
Figuur 1: Voorlopige maandgemiddelde trends in media aandacht voor biotechnologie over de periode juli 2005-juni 2007

Een gedetailleerdere blik op de situatie rond de medische en agrarische biotechnologie geeft meer saillante verschillen te zien. Zoals figuur 2 aangeeft wordt bij de medische biotechnologie in alle drie de wereldblokken de technologie fors dominant. Ook is de trend in de drie wereldblokken richting meer overheidsdominantie, waarbij Europa nog het meest gericht is op private belangen.

Figuur 2: Voorlopige maandgemiddelde trends in media aandacht voor medische biotechnologie over de periode juli 2005 – juni 2007

Het beeld voor de agrarische biotechnologie verschilt hier duidelijk van. Alleen in Europa treedt hier een toenemende technologie dominantie op. In Noord Amerika is de tendens tegengesteld. Per saldo worden de verschillen in media uitingen tussen de drie wereldblokken voor de groene biotechnologie wat kleiner.

Figuur 3: Voorlopige maandgemiddelde trends in media aandacht voor agrarische biotechnologie over de periode juli 2005 – juni 2007

De resultaten van het onderzoek laten nog geen gedetailleerde positiebepaling van een groot aantal EU landen toe omdat voldoende gegevens ontbreken. Dit lijkt de COGEM wel van belang om de overheid te ondersteunen, bijvoorbeeld in het zoeken naar geschikte coalitiepartners bij het vinden van

consensus in EU verband. De COGEM acht het nuttig als ook andere EU landen zouden participeren in het verzamelen van vergelijkbare mediagegevens en wanneer ook andere taalgebieden zoals Frans, Spaans en Chinees wereldwijd in de analyse zouden worden meegenomen. In het onderzoek-programma voor 2009 zal zo mogelijk hiertoe een aanzet worden gemaakt.

In het voorjaar van 2009, als de verzamelde mediaberichten van de 2007/2008 zijn verwerkt, zal opnieuw een analyse van mediaberichten over biotechnologie verschijnen. Met deze hernieuwde analyse denkt de COGEM waardevolle input voor de trendanalyse biotechnologie 2009 te kunnen leveren.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Prof. dr. ir. Bastiaan C.J. Zoeteman
Voorzitter COGEM

cc Mr. A. van Limborgh
Dr. I. van der Leij
Drs. H.P. de Wijs